

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidiececane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Martie 1879 ași înnoii din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârția cu espedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârție, pentru ca editura să se poată orienta cu tipariul esemplarelor.

Bani de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 848 Pres.

Cerculariu

catra toate oficiile protopresbiterale din archidiecec'a Transilvaniei.

Esundarile veemente au innecat in septemanile trecute locurile cele mai manose a lungulu fluviului Tis'a; au spalatu intr'o dimensiune enorma semenaturile, cari faceau totdeun'a un'a dintre cele mai insemnate rubrici in economi'a Ungariei; au smulsu si dusu cu sine nu numai edificii si instructiuni de economia, dar si comune intregi mai cu toate averile lor, pana in urma puterea elementului destruc-

tivu facu, ca astadi orasiulu celu mai renumitu pe campiele de josu ale Ungariei, Segedinulu, se fie o ruina deplorabila; locuitorii lui la numeru preste 70 de mii, cati nu perira in apa, se fie in cea mai mare parte fugari prin ti'era, lipsiti de averile lor, si cei multi de tote midilócele traiului.

In vederea si la audirea acestei catastrofe pana acum ne mai pomenite, s'a redicatu numai de catu si s'a pusu in lucrare filantropi'a, care la noi nici candu nu dormit'ea. Maiestetea Sa preabunulu nostru monarhu facu la primul locu inceputulu celu mai stralucitu pentru ajutoarea nenorocitorulu; ii urmara apoi din tote unghiurile patriei si alte inimi simtitoare in nenorocirea altor'a; in urma se pusera in curentu intreprinderi filantropice din acestu tristu incidinte chiaru si in strainatate, asia: in catu la o privire preste frumoșele midilóce de ajutoriu adunate pana acum s'aru paré a fi prevediute primele si celea mai urgente necesitati ale nenorocitorulu.

Inse calamitatea nu se póte vedé din departare in tota marimea si in tote detaiurile ei. Ajunge a scí, ca nu numai midilócele reculegerii pentru viitoriu, dar — cum diseiu — si cele mai necesarii pentru sustentarea momentana fura rapite prin esundare dela multe mii de concetateni. Ce era adunatu prin serguinti'a de secolu, se nimici in cate-va ore, și acum filantropi'a si patriotismulu cauta dupa midilóce de a se repará sdruncinarile suferite, in modu corespundietoriu nu numai trebuintiloru momentane, cisi aspiratiuniloru pe viitoriu.

In momente de aceste grele, si in necesitati de aceste extreme ale compatriotiloru nostri au se se perda din vedere ori-cari alte consideratiuni; nici limb'a, nici nationalitatea, nici religiunea, nici disparitatea de opiniuni in vieti'a publica, nici indepartarea loculu nu póte se formeze pedeca la exerciarea faptelor filantropiei, a a-

cestei virtuti recomandate asia multu de intemeitoriulu crestinismulu.

Chiaru pentru acea eu, pe langa cea ce amu potutu face din partemi la momentu pentru alinarea suferintiloru, me afflu acum indemnatu a apelá si la bunulu simtiu crestinescu alu clerulu și poporulu de sub archipastori'a mea in favorulu celoru nenorociti prin aminti'a catastrofa, invitandu cu acésta pre toti si pre fiesce care: ca din cea ce ni a datu Dumnedieu, rumpendu ce-va chiaru in contulu seraciei nóstre comune, se intindemu toti, pre catu putemu, ajutoriu nenorocitorulu compatrioti din Segedinu si de prin pregiuru.

Éta ocașiunea pentru noi de a aretá in fapta, ca cunóscem si simtimu in sufletu detorinti'a nóstra crestinésca si patriotica intre ori-ce impregiurari, fie ca de alta parte se avemu a ne luptá pentru cele mai importante interese ale nóstre de esistintia. Ocașiunea, de si trista, e chiaru apta spre a dovedí prin rezultatele filantropiei nóstre, ca avemu mandri'a de a escelá preste toti aceia, cari uneri preocupati numai de ale sale, suntu capabili de a-si inchide inim'a fatia de durerile altor'a.

Inaltulu regimu alu tierii a facutu deja tote ingfigirile, ca cetatienii statulu se aiba inlesnire de a-si exerciá filantropi'a lorú fatia de cei nenorociti prin atins'a catastrofa. Pretotindenii in ti'era stau gat'a autoritatile administrative a primí ori-ce daruri pentru ajutorarea acelor'a, fie in bani, fie in naturalie. Folosésca-se dar clerulu si poporulu nostru de loculu, ce le stá mai indemana, spre a depune acolo tributulu caritatii crestinesci; pe langa acea inse stá in voia fiesce-caruia, a predá astfel de ajutore oficiiloru nóstre protopresbiterale, caror'a érași li lasu in voia, a transpune ajutóriile primite la celu mai deaprópe oficiu administrativu, séu a le promová aicia la Consistoriulu nostru pentru tramitere la destinatiunea lorú, dar in tota

intemplarea pe langa o lista esacta a contribuentiloru.

Voiu avé mare multiamire, déca apelulu acest'a alu meu va produce celu mai bunu resultatu in favórea nenorocitorulu; de acea insarcinezu pre oficiile protopresbiterale, se incurga cu indemnuri bune la ai sei spre a-mi realisá dorinti'a, carea este: se dámu, si inca catu se póte mai cu grab'a ajutoriuulu posibilu nenorocitorulu. La tota intemplarea cerculariulu acest'a alu meu se-lu comunice preotimei parochiale concerninte, la a careia conc lucrare zelósa me credu a poté contá pe siguru.

Sibiu, 10/22 Martiu, 1879.

Mironu Romanul m. p,
archiepiscopu.

Sibiu, 12 Martie.

Potopul deasupra Seghedinulu si retrage incet. In retragerea sa descopere tot mai mult jertfele ce le-a cerut. Umanitatea de altá parte concurge, in conformitate cu proportiunea putinței, din toate partile patriei fără deosebire de nationalitate și credință, precum și din afară de patrie.

Dar nici calamitatea, care lasă urme îngrozitoare după sine, nici umanitatea, cu care mărgeaua maghiarismulu, Seghedinulu, este îmbrățișată de toate partile spre ai alina durerile, nu reține presa maghiară de la continuarea neobosită cu cele mai variate bărfele asupra acelor bărbați ai naționalităților nemaghiare, cari, față cu proiectul de introducerea limbei maghiare in scoalele populare nemaghiare, nu fac altă de cât apăra un drept al lor, garantat prin legi anterioare, cu mijloace și pe căi curat legale.

In deosebi vedem, că o parte considerabilă din presa maghiară și-a ales problema de a lovi sistematic în capul metropoliei noastre gr. or. române, căci prin conducerea deputațiunei din metropolia noastră gr. or. română la

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.
(11. urmare.)

IX.

Familia Pieters.

Învățătu nostru, consternat, amenință cu pumnii spre nuori și apoi începú să se plimbe încet de-alungul drumulu ferat, scoțind din când in când câte un suspin melancolic.

Un funcționariu veni la densusul:

— Domnule, îl întrebă el, ce faci D-ta aici?

— Precum veți, prietine, respunse Van-der-Bader, mă primblu.

— Regulamentul o opresce.

— Eu nu te-am întreat.

— Dar trebuie să 'ți-o spun domnule și să te rog să părăsesci la moment calea ferată.

Învățătu, cufundat fără îndoială în reflecțiuni profunde, își continuă preumblarea.

— D-ta împedeci lucrările, dise funcționariulu, vătémât în dignitatea sa, îți poruncesc să ieși.

Trebuie se concedem că eroul nostru se află în o neplăcută situație de oare-ce el se întârziase și nu putu săși urmeze calea spre Lille; căci, altcum ar fi greu de a escusa purtarea, de care se făcu vinovat.

În momentul când funcționariulu, la a treia provocare, cutezà să puie o mână îndrăzneată pe umérulu doctorulu, cest din urmă se întoarse spre el.

— Ieși! repetă in ton de poruncă funcționariulu de administrație.

— Aceasta este prea mult! ieși D-ta dacă îți place, piticule, strigă Van-der-Bader și prindénd cu brațul seu herculic pre funcționariu preste mijloc îl ridică, precum vântulu ridică o peană.

— Ajutoriu! urlă cel învins.

Învățătu, ținénd pe nenorocitul funcționariu tot ridicat, trecu în pas majestos de-alungul drumulu de fer.

— Ajutoriu! ajutoriu! repetă funcționariulu.

Comisariulu de poliție, aplicat la gara de Anvers, ieși în ușa cabinetulu seu.

— Ce se întâmplă? întrebă el, mirându-se de privilegiu particulară, ce i se ofer.

— 'Ți-o voi spune îndată, domnule Pieters, gema funcționariulu, dar domnul acesta. să mă lase în pace.

Învățătu își plecà brațul și depuse povara pe un trotoir de asfalt.

Esplicațiile începură.

— Ce ai să spui spre desvinovățirea D-tale domnule? dise comisariulu cu polițetă, adresându-se cătră Van-der-Bader.

— Nimic, absolut nimic! respunse profesorulu cu o voce pe cât se poate de liniscită; atât poate, că'mi pare rău de ce s'a întâmplat.

— Funcționariulu era în dreptulu seu, urmă comisariulu; nu 'ți este permis de a petrece in interiorulu garei.

— Eu așteptam trenulu, ce pleacă spre Francia.

— Dar el a plecat înainte cu deca minute.

— Durere! dise Van-der-Bader.

— Domnule, replică comisariulu, respunsurile D-tale imi par atât de străine, încât imi țin de datorință să

te iau la întrebări; te rog să-mi urmezi în cabinetulu meu.

— Și eu, domnule Pieters, întrebă funcționariulu, care o pățise cu profesorulu, ce am se fac eu?

— Se-ți veți de lucrulu D-tale, respunse comisariulu zimbind.

— Așteaptă un moment prietine, strigă, Van-der-Bader trebuie să te despăgubesc puțin, pentru purtarea mea nepotrivită... unde e saculu meu de drum?

— Ai avut vr'unul? se informă comisariulu.

— Fără îndoială... ah! acuma 'mi aduc aminte, a ramas in vagon la domnul Ellermann.

— Să clarificăm lucrulu acesta, adause domnul Pieters, paremi'se domnule, că D-ta ești jertfa unui mișel isteț.

Di Pieters puse mâna pe un mâneriu de aramă de la ușă, care îndată se deschise, arétând internulu unui cabinet de lucru.

Din fie-care parte a unei mese, acoperite cu tradiționalulu postav verde, stăteau fotoliuri, care își întindeau slabele lor brațe.

monarchul și capul statului, a exercitat un drept și a împlinit o datorință sacră, nu numai față cu interesele speciale ale metropoliei noastre gr. or. române, dar și față cu adevăratele interese ale patriei comune, care patrie nu este numai a naționalității maghiare, dară a tuturor naționalităților și confesiunilor recunoscute prin legile patriei, vorbească ele ori ce limbă.

Armele de cari se servesc presa maghiară în această luptă nelocală nu sunt de loc alese. Așa „Pesti Naplo“, care trece de organ serios al opoziției, într'un articol de fond al său, destinat a fi un testimoniu de calificare pentru comitele suprem din Maramurș Ioan Lonyay și pentru vice-comitele de acolo Michaelca, nobil ungur de origine română (román származású magyar nemes), se răpede asupra metropolitului nostru cu nise însinuări nejustificate, cu care nu aflăm demn a ne mângâi coloanele noastre. Organul „serios“ răpit de ură, a uitat că nu este cu cuviință a lovi în același timp într'un bărbat, a cărui patriotism nu poate fi tras la îndoială, când vrea să dea laudatorii acelor ce în prea mare zel de a se însinua la ultra-naționaliștii maghiari, au inscenat o reprezentație în numele poporului român din Maramurș, în favorul proiectului de maghiarizare, — o reprezentație, care este destul de caracterizată prin corespondența din Maramurș, reproducă și de noi la alt loc.

„Nici o faptă fără plată.“ Adresele câte s'au trimis din toate părțile române metropolitului nostru sunt dovede despre aderența tuturor Românilor din toate părțile patriei la pasul făcut de către episcopatul român în cauza proiectului din cestiune. Aceasta ar pute să ne linisească pe deplin și credem că arhierii români sunt pe deplin liniștiți și mulțumiți cu resnetul ce a avut loc cu întreprinderea lor națională și patriotică în toată românia. Pe dânsii și pe Români preste tot nu poate să'i supere nici declarațiunea episcopatului maghiar romano-catolic, nici a hiperzelosului episcopat rutean gr. catolic, cu atât mai puțin o reprezentație ce poartă firma poporului român din Maramurș și care este la locul prim subscrisă de cel dintâu funcționarului administrativ al comitatului. Credem că nu ne înșelăm când presupunem, că nu va trece mult și adevărata voce a poporului român din Maramurș va veni să răspundească cu dreptate priosoitoare zelul cel extraordinar și pe lângă aceasta și oficios din ținutul Maramurșului. Credem, printrucă în-sași corespondența de care făcurăm amintire ne pune în perspectivă, că

și din părțile acele avem să auzim resunând adevăratul vot în cauza limbii, care va fi al adevăratului popor român din Maramurș, de o natură cu votul tuturor celorlalți Români din patrie.

Sântem dară în punctul de a fi de un cuget toți Români din Transilvania și Ungaria într'o afacere, care ne jignesc și în care noi nu jignim nici principiul de stat în genere, nici legile speciale a le patriei.

Ne supără însă cu toate aceste atitudinea presei maghiare. Agitațiunea ei este în toate impregiurările antipatriotice. Anul cu Bosnia și Erșegovina a dovedit, că în adevăratul patriotism n'a fost nici Românul, nici Sârbul, nici Slovaca, nici Neamțul înapoia Maghiarului. Acum, când toate naționalitățile aleargă într'ajutoriu nenorociților *per excellentiam* maghiari, presa maghiară cu o mână ne ține înainte inscripțiunea: „Nici bisericilor să nu le mai fie permis a se folosi de limbile credincioșilor lor în trebi administrative bisericesci.“ (Veți „Bihar“ Nr. 39); eară în cealaltă mână biciul, cu care lovesce pe fiecare îndată ce îndrăsnesc să se pronunțe altfelu decum cugetă hiperzelosii Maghiari.

Ei bine, orientul încă nu este așezat de tot. Rusia tragănavă evacuarea peninsulei balcanice și se încearcă, când pe o cale când pe alta, a ocolit tratatul din Berlin și a reveni la predilecțiunea sa dela San-Stefano. Predilecțiunea aceasta este așa dară încă un punct negru pe orizontul politic, din care preste noapte se poate naște un viscol. Voiesc Maghiarii ca o surprindere neașteptată să afle naționalitățile din patrie certate între sine?

Nejignirea dreptului naționalităților în dreptul lor nu învolvă nici un pericol; amărirea naționalităților cu o măsură greșită însă este o săgeată îndreptată asupra inimii patriotismului adevărat.

Revista politică.

Sibiu, în 12 Martie.

Interesul public pentru nenorocirea din Seghedin a perdit numai puțin din intensitatea sa. Adevărat că parlamentul Ungariei s'a mai mulcomit, respingând o propunere făcută de Bakay (stînga extremă) Aladar Molnár (oposiția unită) și de contele Melchior Lonyay. Acestia adecă propuseră esmiterea unei comisii parlamentare, ce ar fi avut să cerceteze cauzele catastrofei din Seghedin. Pe când însă dieta acuma se ocupă cu budgetul ministerului de culte și in-

strucție, presa din Budapesta se ocupă mereu cu articuli, rapoarte speciale etc. de soartea Seghedinului. Spațiu considerabil cuprind listele banilor colectați într'ajutorarea Seghedinului, ce amintim la locul acesta cu deosebire din pricină, că voim să accentuăm, cum parte a cea mai mare din sumele cele mari intrate e dăruită de — nemaghiari. Cu privilegiul acesta se dovedesc din nou în modul cel mai practic, cari sunt în țara ungurească elementele domnitoare în economia — națională(?).

Astfel de simptome a stărei economiei maghiare, agerii și pîtrunătorii bărbați de stat maghiari nu le observă, nu le înțeleg sau nu vreau să le înțeleagă. Domniile lor, deputații, subscriu adresă de felicitare către comitele și vice-comitele comitatului Maramurș, fiind că aceștia au fost atât de dibaci, a pune la cale faimoasa petițiune a Românilor(?) maramurșeni. Habeant sibi! —

Pe când politica maghiară seceră astfel de succese importante pe terenul intern, ea prin organul ei, Andrassy, nu mai puțin e împunătoare în afară. Înregistrăm d. e. totala respingere din partea Serbiei, a concede Austro-Ungariei în convențiunea de vamă chiar și cea mai mică preferență înaintea celorlalte staturi europene. Aducem apoi neputința contelui Andrassy față cu agitațiunile Bulgarilor adunați în Tirnova, cari niusc la nimicirea tractatului de Berlin. Am mai pute continua în chipul acesta într'aprețierea politice maghiare, care nu scie combate primejdia Slavismului, dar se pricepe de minune a asupri pe Români pe aliații naturali ai Maghiarilor.

În Franția camera cu 330 contra 131 vot. a primit propunerea, privitoare la retransferarea camerei la Paris, de loc ce va fi urmat mai înainte revisiunea constituțiunei de congres.

Camera României a sêvêșit și a doua cetire a declarației pentru modificarea art. 7 din constituție. Aducem la alt loc memorabilul discurs al ministrului-president Brătianu, ținut cu prilegiul cetirei prime a declarației pomenite.

Presa jidano-maghiară și-a eșit din fire de bucurie asupra petițiunei rengaților din Maramurș. Pentru ca publicul însă săși poată forma o idee despre o parte numai a impregiurărilor, între cari s'a comis acel act de sinucidere națională, ne permitem a reproduce din „Familia“ următoarea corespondență intitulată:

Comisariul oferî unul învățatului, se aședă în altul și întrebă:

— Cum te chiamă, domnule.

— Doctorul Van-der-Bader.

Comisariul se ridică îndată de pe scaun.

— Profesorul Van-der-Bader din Leyden? întrebă el emoționat.

— Tocmai.

Di Pieters încrucișă mâinile și ridică ochii spre plafond.

— Am dar fericirea, de a vedé, înainte de a muri, pe ilustrul, celebrul, admirabilul chemist al universității de Leyden!

— Cum? mă cunosci? dîse doctorul cu blândețe.

— Cum să nu te cunosc, învățatoriul meu; îți spui că eu consacrez toate momentele mele libere sciinței; toate lucrările D-tale îmi sînt cunoscute și visul vieții mele se realizează în acest moment.

— O, D-ta ești prea bun, domnule?...

— Pieters.

— Dnule Pieters, response Van-der-Bader.

— Nu mă vei mai părăsi, scum-

pul meu doctor, continuă comisariul, casa mea va fi casa D-tale, copilul meu, copilul D-tale și nevasta mea...

Pieters se oprî, se înroși și și scărpină un mic negel ce'l avea în vârful nasului.

— Nevasta mea va fi sora D-tale, adause el; de alt cum e mai ca hotărît, că D-ta ai devenit jertfa soțului D-tale de drum. Voiu face dispoziții și voiu trage informații, ear D-ta vei rămâne vr'o câte va dîle la mine. Angelica îți va cetî versurile sale. Constanța îți va arêta colecția sa de marce și eu îți voiu cere părerea D-tale despre neînsemnatele mele lucrări.

— Angelica, Constanța, repetă învățatul!

— Soția și fîca mea, dîse dnul Pieters, doi îngeri, pe cari, sînt sigur, D-ta îi vei prețui după merit.

Profesorul întinse robusta sa mână comisariului.

— Ești prea amabil, dîse el, și eu primesc cu bucurie invitarea D-tale dar n'aș voi se'mi prelungesc prea mult petreacerea mea în Anvers. Sînt așteptat la Paris în cauza unei descoperiri științifice, pentru care am

cel mai mare interes.

— O descoperire?

— Oh, splendidă, strălucită.

— Și nu 'mi este permis a sci, domnule profesor, care nouă lucrare o vei lega de gloriosul D-tale nume!

— Ți-o voiu spune îndată!

D-l Pieters își luă o poziție gravă:

— Eu te ascult, adause el.

— Voiu să întreb pe celebrul Michelet, continuă Van-der-Bader, dacă analiza femeiei, publicată în cartea sa despre *Amor* este rezultatul studiilor, esperiențelor, și nu numai un product al imaginațiunei sale!

Cum, întrebă Pieters, D-ta vrei?...

— Să aflu femeia și să aflu amorul. S'apreciez pe una și se dobândesc pe celalalt, ca pe un odor care a lipsit până acum vieții mele!

Comisariul de poliție luă mâinile doctorului într'ale sale.

— Cum, domnule profesor, întrebă el surprins, D-ta n'ai iubit nici când?

— O! response învățatul, din contră am iubit foarte mult.

— Sciam, sciam.

— Dar, fără îndoială, am iubit

O voce din Maramurș.

(Petițiune pentru introducerea limbii unguresci. Protest în contra acesteia.)

Văleni 17 Martie.

Onorabile domnule redactor! Mai nfericiți Români decât în anticul Maramurș nu sînt nicăiri. Ce mistificațiuni se întemplă la noi, airea în lume nu s'a mai întemplat. Seducerile corifeilor sînt ca nesce plăcinte din afară unse cu grosior, eară din launtru otrăvite.

În dîlele prime a le lunei lui Martie jûdii cercuali români au invitat numai pe Români, cărturari, fruntași, preoți și învățatori, pentru a subscrie o adresă, respective o petițiune către Maj. Sa „în cauză foarte interesantă și gravă pentru interesul și viitorul poporului român.“

Așa n're grăbii și eu la invitarea cordială dar neașteptată a juratului cercului Isa în 2 l. c. în Barsana, și sosind acolo aflai numai Români, inteligenți și popor, subscriind o petițiune.

Fui salutat la intrare și invitat să subscriu. Responsei, că voiu subscrie dacă voiu sci scopul. Mi se reflectă, că o pot cetî. Dar când voi să o cetesc mi se luă din mână de către juratul Iuliu Vinț, sub pretestul că e multă scrisoare și să întarție lucrul; însă 'mi va spune d-sa punctele cele mai de frunte.

Ascultați nepresupunând nici un rêu, vedënd numai Români, cum mă informează despre tenoarea acelor scrisori petiționale cu nesce frase obscure și fără nici o însemnătate, cam în înțelesul, că noi Români totdeauna niusim a ne câștiga cunoscînta limbii unguresci de bună voie, dar voim să păstrăm cultul și pentru a noastră. Mai mult nu'mi spuse nimic.

Cugetai, că din aceste va vedé și Maj. Sa, că nu e trebuință să ni se impună prin lege studiul limbii maghiare, de oare-ce noi de bună voie o studiăm; și vedënd pe preoții și Români fruntași de față și subscriși, nu puteam presupune vre-un atentat, vre-o tradare, deci subscrisei.

Dar când pusei condeiul jos, toți erupseră în hohote. În urmarea acesteia simțindu-mă înșelat, poftii să mi se descopere mai apriat scopul acelei petițiuni. Atunci mi se dedé spre cetire, cu sarcasme, lăudându-se stilul.

Și atunci descoperii veninul.

Petițiunea desavua purtarea prelaților noștri și cerea aprobarea prealabilă a proiectului de lege pentru introducerea limbii unguresci în scoalele populare.

Eată turma lăsată de păstori în gura lupilor!

Eată un atentat, o tradare, o

pe mama mea, o sfântă, domnule, o adevărată sfântă.

— Și după mama D-tale, întrebă Pieters?

— Am iubit studiul.

— Și apoi?

— Atâta este tot.

— Așa! D le doctor, și nu s'a întemplat cum-va, ca vr'o tinêră fetiță prin ochii sei drăgălași se 'ți a-prindé inima.

— Nici măcar una.

— Și amorul! amorul, care e cât lumea de mare, D-ta nu 'l cunosci?

— Oh! nu, replică Van-der-Bader, cu entusiasm, acum nu 'mi mai este necunoscut, dar eu me îndoiesc de splendoarea ce a desvêlit inimei mele, și vreau se aflu pe acest analisator profund, ce poartă numele de Michelet.

D-l Pieters se uită la orologiu:

— Sînt cinci oare, domnule doctor, dîse el, adecă oara prânzului... Angelica să nu aștepte în zadar.

Învățatul își luă cartea a subsu-oară și plecă după comisariul de poliție, a cărui locuință era la vre-o sută metri departe de gară.

(Va urma)

mistificațiune decât care mai mare nu se poate afla. Aceasta propagandă a fost urdită de — Unguri, și executată prin uneltele lor.

Majoritatea poporului din Maramureș nu s'a subscris, dar stau toți cu mâinile în sin și nu fac nimica, privesc cum piere Românul, cum își subscris sentința de moarte. Mulți aspiră la câte un os de ros, și apoi piară lumea!

Câți-va Români, în frunte cu adevărații conducători ai lor, au încercat toate, dar nu pot învinge, căci pe la noi sunt mulți demoni împelițați.

Comuna noastră aflându-se înșelată, a înaintat două proteste în contra acestor mistificațiuni: unul către Maj. Sa și altul către comitele suprem.

E de însemnat, că poporul și pe alte sate nu e conșcui despre ce a făcut, ba chiar presupune rău din lucru, fără a fi reflectat la acela.

Etă ce remunerațiune are încrederea oarbă a bietului popor în aceia pe cari îi susține din sudoarea sa! Sêrmene popor!

I. Mărginean.

Discursul

dlui Ioan Brătianu în cestiunea revizuirii art. 7 din Constituțiune (cestiunea Ovreilor).

D-lor, dacă m'am suit la tribună, este că trebuie să me razim ca să pot vorbi.

Nu aveam de gând să vă întrefin multă vreme, voiam numai a vă spune câte-va cuvinte; dar onor. d. Vernescu 'mi-a impus îndatorirea să vorbesc și, ca să arăt cât știu a'mi împlini datoria către d-voastră, cu toate că puterile nu'mi permit de a face un discurs după cum importanța cestiunei o pretinde, totuși 'mi am luat hotărîrea de a ocupa tribuna câte-va momente.

D-lor, cu mirare și cu părere de rău am vădut că unii din d-nii deputați, și din cei mai autorizați, din acei care sînt oameni de stat în România, vin și tratează cam peste picior o cestiune care, cum am audît că a ăis și d. Chițu, al cărui discurs nu am avut fericirea să 'l pot asculta în întregul său, fiind că am și nenorocirea că nu pot să stau mult timp în Cameră fără a lua din când în când câte un mic repaus, o cestiune, ăic, pe care trebuie să o considerăm ca cea mai mare, ca cea mai grea ce s'a impus vre odată a fi deslegată de România; și s'a impus nu numai de tractatul de Berlin, ci prin ea însași, prin forța lucrurilor; căci nu de astăzi este ea la ordinea ăilei în România, nu de astăzi suferă România din cauza ei, nu de astăzi oamenii cu judecată și cu prevedere se îngrijesc de această cestiune socială, economică, națională internațională și de moravuri; accentuez acest din urmă cuvânt, căci o națiune care e atinsă în moravurile sale este o națiune foarte amenințată. (Aplause). O asemenea problemă nu se taie, d-lor, cu sabia lui Alecsandru ca nodul gordian, nici cu sabia lui Vodă-Cuza, care a tăiat astfel cestiunea împrietăririi țerănilor. Această cestiune era o bagatelă pe lângă cestiunea israelită; ea era ca o asociațiune ce 'și făcuse timpul și care trebuia să se disolve; trecea de la Români tot la Români. Pe când cestiunea israelită, chiar dacă Cuza ar trăi și ar avé în mână sabia lui Mahomed, tot n'ar puté-o tăia, deși am vădut unii oameni ce par a fi inspirăți de simțământul de conservațiune națională și care totuși cred că ar puté-o rezolva foarte ușurel.

Europa poate oare să ecsige dela noi ca dintr'o trăsătură de condeiu să resolvăm această cestiune?

Dar câte secole n'au trebuit Europei ca să o rezolve ea însași? Și când a rezolvat-o? După ani de progrese și numai după ce mai toate Statele, trecând prin foc și prin sabie, se scăpaseră de mare parte de Evrei. Nu vă mirați dar că atunci când a venit un plenipotențiar în Congres și a propus o soluțiune, Congresul a respins-o și a pus un articol în care este numai un principiu, ear nici de cum o soluțiune. Mai întâiu membrii Congresului sciau gravitatea

cestiunei și aveau credință, că națiunea română întregă, dacă Congresul ar fi dat în cunoștință de cauză o soluțiune cestiunei prin tractat, ar fi respins tratatul din cauza acelu articol.

Noi am fost antegarda Europei dela al 13 lea secul până mai deunăzi; am fost bulvardul Europei contra tuturor invasiunilor asiatică de atunci. Statele europene au putut să se desvoalte în acel timp, căci erau alții care se sacrificau spre a le adăposti. Din această cauză — afară de rămășițele străbune ale civilizațiunei române — abia de eri am intrat și noi pe calea civilizațiunei moderne.

Ce s'a întemplat însă? Sau prin forță, sau prin desvoltarea firească a societăților din Occident, Evreii au fost respinși spre România, și astăzi noi, — după cum ați constatat-o toți, — o țară cu 5 milioane de locuitori, avem între noi patru sau cinci sute mii de Israeliți.

Credeți oare, d-lor, că Europa nu va înțelege, nu a înțeles chiar, cu toate unelțirile unora, că ar fi a ne sinucide dacă am da astăzi împămîntenirea la toți Israeliții în masă, așa cum pare că le e frică la câți-va, că unii Români ar fi dispuși să o facă? Aceasta este o suposițiune monstruoasă, inadmisibilă, care nu poate fi rădicată aci decât ca o armă de partidă. (Aplause).

Europa însă nu poate să ne impună aceasta. Dacă, în parlamentele dela Paris, Viena, Berlin, Londra și Roma, pot fi deputați Israeliți, aceasta nu constituie vre-un pericol pentru societățile acele: din contră, este în avantajul lor, căci acei luminați Israeliți își pun toată inteligența lor, toată activitatea lor în serviciul acelor țeri.

Tot așa ar fi oare în România? În România, unde această emigrațiune este numai de câți-va ani, unde toți acești oameni sînt cea mai mare parte străini, și străinii nu au năvălit aici fiind că erau industriași ori capitaliști în țerile lor, dar numai pentru că nu aveau nici un căpătăiu în celelalte țeri și nu aveau unde să 'și găsească loc capului? (Aplause).

În România nu avem până acum nici chiar un stat maior, care să se poată ăice compus de Israeliți români. În Austria, în Englitera, în Francia, în Germania mai cu samă, sînt Israeliți poeți, sînt musicanți mari, sînt filosofi, sînt literați de cel dintăiu ordin, sînt în fine celebrități în toate ramurile. Dar la noi avem oare măcar un singur poet, un singur industriaș mare, un singur filosof, un singur om de știință Israelit? A fost un singur, repositul Barasch, și pe acesta România 'l-a îmbrățișat ca pe unul din cei mai iubiți fii ai sei. (Aplause). Și acesta, când a murit, nu a lăsat pe Israeliți, epitropi, ci a lăsat pe Români (Aplause).

Așa fiind, d-lor, cum ați puté crede că Europa ar veni a ne impune să deschidem de odată porțile țerii și să dăm drepturi în masă la toți acești Israeliți?

Când ar veni deputați Israeliți în cameră, ei care nu au încă desvoltate simțământele românesce, ei care sînt mai toți străini de țara aceasta, și prin limbă și prin moravuri, și prin viața lor, nu s'ar rezima decât pe acei 500,000 de coreligionari, că ei mai toți sînt cu totul străini de această țară. Credeți d-voastră că Europa nu ar vedé în aceasta un pericol național? Care din marile puteri ar puté ecsige dela noi ca, pentru amorul unui principiu, să ne ucidem naționalitatea? (Aplause).

Toți sîntem de opiniune să facem omagiul acestui principiu; trebuie ca religiunea să nu mai fie un obstacol la împămîntenire. Diferim numai în privința mijloacelor, în privința precauțiunilor de luat ca să îngrădim naționalitatea noastră și interesele noastre economice și sociale. Numai onor. d. Vernescu crede, că cu motivele pe care le a adus d-sa, are să rezolve toată această dificultate.

Deslegarea cestiunei israelite este o operă foarte laborioasă, care nu se poate rezolve într'un mod definitiv, decât în timp, poate, de o jumătate secul. Nu cu considerantele onor. d. Vernescu, această cestiune are să se aplaneze. Și ce siguranță vă dă soluțiunea ce propune d-sa? Împămînteni-

rea individuală? Atăta vă este totul? Onor. d. Danieleanu va spus, ceea ce spuseră mai mulți înainte d-sale, că n'ar avé cineva decât să vină cu o listă de 5,000 Israeliți care să se voteze într'o ăi: și cine ăice 5,000 poate ăice și 100,000. Așa dar, soluțiunea d-voastre nu asigură întru nimic România în contra pericolelor de care vă temeți; trebuie să vă chibșuiți și să luați alte măsuri de apărare, fără însă a se mai puté ăice de inimizii nostri că facem persecuțiune religioasă. Onor. d. Vernescu crede care, pe terenul pe care s'a pus, că are să fie dictator etern în această țară, ca să poată asigura cu motivele d-sale viitorul României?

Onor. d. Vernescu a făcut ist ricul desbaterilor noastre în secțiuni și în unire cu Senatul, arătând cum a ajuns d-lui de s'a despărțit de majoritate. Relațiunea d-lui Vernescu 'mi-a adus aminte că chiar cifrele despre care se ăice că sînt cele mai e-sacte, dau rezultate după modul cum sînt grupate, și onor. d. Vernescu a arangiat faptele după cum îi convenia, astfel cum unii grupează cifrele.

Iacă însă cum s'au petrecut lucrurile. Am avut mai întâiu discuțiuni foarte lungi în consiliul de ministri dacă trebuie să motivăm sau nu, și după o lungă și matură desbatere am ajuns să ne convingem, că nici nu putem, nici nu sîntem în drept, nici nu este bine, nici este cu putință, de a se motiva declarațiunea de revizuire a constituțiunei astfel în cât să se indice o soluțiune care să asigure națiunea și care totdeodată să nu aibă aerul unei mistificări pentru Europa. De aceea am fost de opiniune să nu se motiveze, și în acest sens s'a făcut mesagiul domnesc pe care 'l-am adus înainte Corpurilor Legiuitoare.

(Va urma.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Simon, în 11 Martie 1879. (Clarificare). Cu permisiunea on. redacțiunii mă ved necesitat a răspunde la corespondența din Bran dto 24 Faur a. c., publicată în Nr. 27 al „Teleg. Român.“

D-l corespondent, în premisele sale, salută ideea cu care am eșit în publicitate în Nr. 19 al „Telegrafului Român“ pentru înființarea de conferențe și reuniuni preoțesci, dar între altele nu'l poate mulțămi nici motivele pe cari 'mi-am basat dorința de a se realiza această idee. Cu mare siguritate accentuează mai departe în corespondența d-sale, că nu aș fi observat la sevêrsirea serviciilor divine oare-cari abateri esențiale, cari să nu fie basate pe învățătura relegiunei creștine, căci acestora ar trebui ex-officio a se pune capăt. Eu afirm, că tocmai am observat mai multe abateri, devenite obiceiuri, cari, între alte motive, ce le am atăt eu, cât și alți preoți, — primo loco — 'mi-au dat ansă de a aduce ideea pentru înființarea de conferențe și reuniuni preoțesci aprecierii P. T. public și respective preoțimeii. Acele abateri însă nu le-am înșirat per longum et latum și nici nu aflu necesar de a le înșira din următoarele motive: pe de-o parte poate ași fi abusat de spațiul acordat, ear pe de altă parte, n'am voit, ca, prin publicarea lor, să se simtă cineva ofensat. Din toate acele abateri am înșirat numai pe cele mai marcate, ce le poate observa și cel mai simplu țeran având ocaziune de a fi present la serviciul preoțesc în mai multe comune. Aceasta se clarifică și prin nota d-lui redactor, relativă la menționata corespondență din Bran.

Repet, că n'am făcut publice toate observările făcute pe acest teren, căci aflu de prisos aceasta, ci 'mi-am rezervat dreptul și o plăcută detorință de ale aduce toate aceste ca material de pertractat în ședințele înființândelor conferențe sau reuniuni preoțesci. 'Mi impută mai departe dl co-

respondent, că aș fi detras preoților bêtărâni autoritatea lor, că în timpurile cele critice n'a potut a se cualifica după cerințe.

Aceasta eu n'am intenționat, ci amesurat timpurilor și și studiului 'și-a împlinit oficiul o parte mare dintr'ênșii cu scumpătate. Numesc acele timpuri critice, pare că n'ar fi timpurile de acum și mai critice, când starea materială și cu aceea și religiozitatea a început a scăde și inmoralitatea a'și lua dimensiuni tot mai mari.

Oare nu s'a observat, că în multe parochii din această provincie și în multe casuri, turma nu ascultă și nu aude glasul păstoriului? Oare atari împregiurări nu fac ca și timpul present să fie critic? Toate aceste reclame — pentru evitarea lor — înființarea, cât mai urgentă, de conferențe și reuniuni! Motive la înființarea de conferențe și reuniuni am avut mai multe afară de aceste mai ponderoase, și mai generale, după cum ăice și dl corespondent, dar nu le-am făcut publice, creșdnd, ca ori care individ ce se interesează de această cauză, prin urmare și dl corespondent, vor cunoasce atari împregiurări, ce pot servi ca motive, și cari pretind înființarea de conferențe și reuniuni.

Dee cerul! ca această idee, ce se vede că preocupă pe mai mulți, să se accepteze și îmbrățișeze cu căldură din partea tuturor preoților, să se realizeze în timpul cel mai scurt, să-și aducă fructele salutare și atunci de sigur nu vom mai avé necesitate a ne consulta numai pe calea ăinaristiceii, ci își va arêta fie-care dorința sa în ședințele conferențelor sau reuniunilor.

Ioan Moșoiu,
paroch.

Varietăți.

* (Necrolog). Sava Popoviciu Barcian, paroch, administrator protopresbiteral, asesor consistorial metropolitan, membru al comisiunei administrative fundațiunei Șaguniane, membru ord. al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, decorat cu crucea cu coroană de aur pentru merite, împărțășit cu ss. taine adormi în domnul după grele suferințe în 12/24 Martie a. c. la 11½ oare înainte de ameađi, în vêrstă de 65 ani consacrată chiemărei sale preoțesci, în care a funcționat 40 ani. Rămășițele pămêntesci se vor ridica din casa repositului și se vor inmormenta Joi în 15/27 Martie la 10 oare în cimiteriul gr. or. al comunei Reșinari. Cu inima înfrântă de durere aducem aceasta la cunoștința tuturor rudeniilor și amicilor repositului.

Stanca Popoviciu Barcian născ. Cioran, soție; Dr. Daniil Popoviciu Barcian profesor seminarial, Sabin Popoviciu Barcian student, Constanța Popoviciu, fii; Servian Popoviciu Barcian jude la tabla reg. în M.-Oșorhei, Ana ved. Ioan Brote, frățini.

Reșinari în 13/25 Martie 1879.

* (Necrolog). N. Petra-Petrescu ampioiat de bancă, în numele seu, al fratelui Dimitrie, al sororiilor: Anastasia măr. C. Petra, Sânzueana măr. I. Todoran și Barbara, a cumnaților și nepoților, cu inima frântă de durere anuncie tuturor amicilor și cunoșcutilor, că prea iubita lor mamă, respective soacră și bună Ana Petra a reposit în domnul eri la 12/24 cr. în etate de 62 ani. Inmormentarea va avé loc mercuri la 14/25 cr. în comuna Ibănesci lângă Reghinul săs. Fie-i țărâna ușoară!

* (Statutele) reuniunei de cântări române din Sibiu s'au aprobat de ministeriul ung. de interne sub Nr.

11938 înzestrându-se cu clausula re cerută.

* (Advocat non). Ni se scrie din Budapesta cu datul 21 l. c., că junele Michail Veliciu, din Sepreuş, comitatul Aradului, făcând în 19 l. c. cenzura advocațională cu succes strălucit. La finea cenzurei președintele Vajkay se adresa către junele român cu aceste cuvinte: „Domnul meu, primesce dela noi diploma advocațională, care o meriți prea deplin.” La cenzură a asistat un public numeros, între care mulți juni români. Dl Veliciu va deschide cancelaria în comitatul Aradului. Îl felicităm și noi pentru succesul dovedit, și îi dorim mult succes pe noua carieră.

* (Conchiemare). Conform §-lui 30 din „Statute”, prin aceasta se conchiamă adunarea generală a învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Aradului pe 5/17 Aprilie (joi după ss. pascii) an. cur. în Arad.

Adunarea generală se va deschide precis la 3 oare după amiaza ear înainte de amiaza la 9 oare se va întruni comitetul reuniunii, pentru rezolvirea agendelor sale.

Astăzi când învățătorii români, și școala confes. este supusă la atâtea probe sperăm, că vor lua parte la adunare, nu numai toți membrii reuniunii, ci în genere toți învățătorii din diecesă.

Ședințele se vor ține în școala noastră elementară de lângă biserica catedrală.

Lipova-Radna 8/20 Martie 1879.

Ioan Tuducescu m. p.
secretariul reun.

A. D. Roman m. p.

* (Postal). Sînt de ocupat următoarele posturi postale și adevă: a) postul de magistru la stațiunea postală din Maksár (comitatul Harom szék). Cauțiunea e 100 fl. v. a. pre lângă dreptul, de a trage o leafă anuală pr. 200 fl. și pentru paușale 40 fl. v. a. b) postul de magistru la stațiunea postală din Sic (comitatul Dobăcei). Cauțiune să cer 100 fl. v. a. Salariul anual e 120 fl. v. a., pentru paușale 40 fl., și pentru expedare 504 fl. v. a. Doritorii de a ocupa aceste posturi au să și adreseze suplicile lor la direcțiunea postală în Sibiu în termen de 3 săptămâni.

* (Dislocațiunea în armată) În privința strămutărilor armatei împărătesci din Bosnia și Erțegovina Majest. Sa împăratul prin rescriptul prea înalt dto 28 Faur n. a dispus între altele și dislocațiunile următoarelor corpuri de trupe și adevă:

Regimentul de infanterie Nr. 37 al Arhiducelui „Iosef” se strămută din Serajevola Esseg; Bron Aleman Nr. 43 din Triest la Pola; apoi cu ocaziunea exercițiilor de arme se vor strămuta: Regimentul de infanterie „Baden” Nr. 50 din Cluj la Alba-Iulia; și regiment. principelui „Ludovic de Bavaria” Nr. 62 din Alba-Iulia la Cluj.

* (Fenomene curioase). Nu de mult s'a petrecut un fenomen singular în portul Smirna, ale cărui ape sărate se găsiră într'o dimineață foarte înghețate, pe când riurile de apă dulce răspândite în oraș nu prezentau cea mai mică urmă de gheață. Acest fapt părea cu atât mai extra-ordinar, cu cât apa sărată nu îngheață decât la o temperatură mult mai rece decât apa dulce. Un fenomen aproape asemenea s'a produs la Havre mai zilele trecute. Înghețase foarte tare dimineața: dar termometrul se scoborise atât de puțin, încât micile bălți de ploaie răspândite pe piață prezentau abia pe margini câte-va ace rari de gheață și noroiul remase cu totul licid. Însă, printr'o contradicere cu

totul ne esplicabilă, apa de mare din basinul Comericiului erapretutindenea acoperită de o pătură groasă de gheață ceea ce nu se veduse în timpul gerurilor mari din această eamnă.

* (Unul care scie socoti). Un domn intră la librăria lui Socec în Bucuresci ca se cumpere un calendariu.

— Costează un leu, i se spune.

Domnul se socotește și țice:

— Îți dau 80 de bani!

— Nu putem...

— Ei bine, domnule, consideră că acum ne aflăm în luna lui Martie și că calendarul D-tale conține preste 60 de zile, de cari eu nu mai am trebuință. (L'Orient.)

* (O declarație). „Binele Public” ne spune că d. Marcu Brociner doctor în filosofie și științele politice a trimis din Berlin o scrisoare prin presă d-lui senator italian, marchisul Pepoli, prin care voiesce a rectifica, țice d-lui, oare-cari mici greșeli din discursul ilustrului orator, relative la cestia israelită. De și parte interesată, d. Brociner declară în această scrisoare că: „Poporul român — o spunem sus și tare, — este unul din popoarele cele mai tolerante din lume.” Această declarație onorează mult pe d. Brociner, și îi mulțămim pentru că, neprivind nici un fel de considerații, a avut în vedere numai justiția.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 25 Martie n. Senatul imperial hotărî a esmite o comisiune pentru compunerea și așternerea unei adrese de felicitare Împăratului cu ocaziunea cununiei de argint. Primii mai departe proiectul de lege despre votarea bugetului provisoric pentru Aprilie și despre esmisiunea rentei de aur și hotărî în sfârșit a intra în desbaterea specială a legii despre regularea compturilor a serviciului de controlă.

Berlin, 25 Martie n. Oficiul sanitar imperial fû încunoștințat, că în 22 l. c. s'a ivit în Wetljanka un nou cas de ciumă.

PARTEA ȘIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Schițe din florărit.

Delphinium Tour. — Pintenaș.

Pintenașul (Nemțisorul; germ. Rittersporn; franc. — Pied d'alouette, Dauphinelle etc.) este o floare în deobște cunoscută și se numește astfel fiindcă corola e provăduță cu un fel de pinten. Dintre numeroasele soiuri voi aminti:

1. *D. Ajacis* L. — Pintenaș de grădină cu cotorul neted, găunos și preste 1 m. înalt; florile formează împreună spice groase și îndesate. Din soiul cu floarea simplă măestria omului a reușit a prăsi o mulțime de varietăți învoalte. Mai presus de toate pare a fi var. *hyacinthifolium* Hort., numită așa din cauza asemănării cu zambilele; ea se distinge prin flori mari învoalte, alcătuint lungi ciorchine groase și rotunțite.

Cultivați în straturi, în grupe sau pe de marginea cărărilor, pintenașii cu floarea învoaltă înfrumusează grădina într'un mod surprinzătoriu. Ei reușesc aproape ori și unde, cu deosebire fiind pământul uscăcios.

Semănatul să se săvârșiască pe la sfârșitul lui Septemvrie sau în ajunul primăverii; căci de acum încolo semănta nu resare de loc sau numai în parte.

2. *D. Consolida* L. floare pleno var. imperial Hort. — Pintenaș imperial cu un cotor ce se rămurice mai până la rădăcină; crengile frunfoase sînt situate lângă olaltă, prezentând aproape un singur buchet uriaș, alcătuit din numeroase flori învoalte. O deosebită recomandare merită varietatea zugrăvită în trei colori.

Cu mult mai elegantă este var. candelabrum Hort., a cărei crenguțe se ridică grațios în giurul cotorului asemenea brațelor unui candelabru. Cotorul este împrejmuț de numeroase foi lineare, din cari isvoresc mlădițele distribuite cât mai simetric. Forma elegantă și feliurimea colorilor sînt însușiri ce pun acești pintenași în rëndul celor mai prețuite flori anuale.

3. *D. elatum* L. — Pintenașul înalt, a cărui cotor se înalță până la 2 m.; foile puțin pėjoase, uneori verzi-cenușii, palinate; flori numeroase albastre, uneori țărcate cu alb, formând împreună ciorchine lungi și imponente; pintenul drept sau recurbat.

Aceasta este o floare decorativă de rangul întâiu, mai ales având la dispoziție o grădină mare, unde să se poată cultiva în grupe largi. Varietățile cu floarea simplă sînt mai mari și mai puțin pretențioase în privința cultivei decât var. învoalte. Aceste din urmă rareori produc semăntă și trebuie deci prăsite prin desbinarea trupinilor. Semănatul se face în tipșii sau deadreptul în grădină. Florile continuă a se ivi în curs de aproape trei luni până prin August, însă numai dacă crengile desflorite se cioantă fără amănare.

4. *D. grandiflorum* L. — Pintenaș cu floarea mare, o plantă perenantă cu cotorul crengos, drept sau culcat și flori mari de o culoare albastră sau albă, trandafrie sau violetă în diverse nuanțe; în casuri mai rari floarea e plină și țărcată.

Pământul să fie ușor și espus influenței soarelui. Preste eamnă ajunge un ascernut de paie sau frunziș uscat, care să scutească trupinile de neajunsul gerului. Floarea mare, colorile multe și compoziția elegantă a foilor proprii acestui soi sînt de natură a produce un efect însemnat.

5. *D. hybridum* Hort. — Pintenașul corcit, un adevărat juvaer între florile perenante de grădină. Foile foarte mari și crestate; cotorul înzestrat cu lungi ciorchine, compuse din flori mari pintenate. Aproape toate nuanțele coloarei albastre sînt reprezentate; în casuri mai rari florile sînt vėrgate sau pistrițe. Foițele crescute din mijlocul florilor se disting prin un colorit alb sau negriu. Înflorirea din Iulie până prin Octomvrie.

Semănatul se face prin August, sădind apoi aiurea sau cel puțin rărind tinerile plante, cari primăvara să sădesc la locul lor statornic cam 1/2 m. departe una de alta.

Din împărechierea măestrită a diverselor soiuri de pintenași au rezultat numeroase varietăți înalte și pitice, cu floarea pe jumătate sau deplin învoaltă, întrunind nuanțele a două trei colori mult puțin pronunțate.

6. *D. formosum* Hort. — Pintenașul frumos are un cotor puternic de 1 m. înălțime. Foile palmate, verzi-cenușii, ear florile foarte mari și distinse prin un colorit complicat.

Se seamănă în ajunul verei. După un timp oare-care micile plântele se răresc sau se pun mai departe una de alta, ear prin Octomvrie să sădesc în grupe sau straturi, unde să înflorească în anul următoriu.

Frumșea acestui soi consistă în mărimea și coloritul florilor atât de elegante.

D. Comșa.

Bursa de Viena	
din 24 Martie n. 1879.	
Împrumutul de stat din 1860	117 25
Ațiuni de bancă	794 —
Ațiuni de credit	243 25
London	117 20
Argint	— —
Galbin	5 53
Napoleon d'aur (poli)	9 33

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 17 Aprilie și 17 Mai imob. dnei Andreas Szady în Arcaditul de sus; în 22 Aprilie și 23 Mai imob. lui Ioan Pavel în Maceu; în 18 Aprilie și 20 Mai imob. lui Marcu Săleșan în Hațeg (jud. cerc.); în 16 Aprilie și 16 Mai imob. lui Alecsandru Kőkösi în Hărînglav (trib. M. Vásárhely); în 23 Aprilie și 23 Mai imob. lui Francisc Bilai în Singătîn; în 1 Mai și 2 Iunie imob. lui Comșa Petru Opriș în Poplaca; în 12 Aprilie și 12 Mai imobil. lui Mihail și Catarinei Schmidt în Cisnădie (trib. Sibiu); în 29 Martie imob. lui George Dregici în Voila; în 31 Martie imob. lui Ioan și Veroana Kelemen în Grid (jud. cerc. Făgăraș); în 19 Aprilie și 19 Mai imob. rămasului după George Mesaroș în Aiud (jud. cerc.); în 14 Mai și 19 Iunie imob. lui Petru Kis în Máros Vásárhely; în 7 Mai și 13 Iunie imob. lui Ignatz Szentiványi în Galfalén, Adoan și Șuchetfalău (trib. M. Vásárhely); în 31 Martie imobil. lui Francisc Eranus în Panic (jud. cerc. Hoghin); în 21 Aprilie imob. lui Carol Lőrincz în Aiud (jud. cerc.); în 25 Aprilie imob. lui Maier Tischler în Nasfalău; în 5 Aprilie imob. lui Stefan Simonti în Mezővásárhely (trib. M. Vásárhely); în 16 Aprilie imob. lui Dionis Pálffy în Szt. Keresztur (trib. Szt. Udvarhely); în 31 Martie și 5 Mai imob. lui Carol Koszta în Brașov (trib.); în 2 Aprilie imob. lui Mateiu Ciriță în Cuculata (jud. cerc. Făgăraș); în 12 Mai și 17 Iunie imob. lui Alecsu Vásárhelyi Fintaháza (trib. M. Vásárhely); în 10 Aprilie și 10 Mai imob. dnei Dionis Kis în Bărătuș; în 15 Aprilie și 15 Mai imob. lui Ioan Kovács în Limniu; în 11 Aprilie și 13 Mai imob. lui Francisc Török în Ikafalău; în 16 Aprilie și 16 Mai imob. lui Eugen Bodo în Alsó și Felső-Törja.

Nr. 137—1879.

1—3

EDICT.

Ana născută Ioan Găitan din Satulung care a părăsit cu necredință de 4 1/2 ani pe legiuitul ei bărbat Ioan Teodor Median tot din Satulung, fără de a se sci locul unde se află este prin acesta citată, ca în termen de un an și o zi să se prezenteze înaintea subscrișului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va pertracta și decide procesul divorțial, intentat asupra-i de soțului ei.

Brașov, 15 Februarie 1879.

Forul matrimonial gr. or. al tractului I al Brașovului.

Ioșif Barac m. p.
protopresb.

Nr. 55|1879.

2—3

EDICT.

Rachila Tudur Curea din Apoldul superior, legiuita soție a lui Vasilie Pătruț din Turnișor, carea aproape de 4 ani a părăsit cu necredință pre bărbatul ei, pribegind prin lume fără a se sci ubicațiunea ei, se provoacă a se presenta în termen de un an înaintea subsemnatului scaun ppresbiteral, căci la din contră, procesul divorțial intentat de bărbatul ei, se va pertracta și decide și în absența ei.

Mercurea la 5 Martie 1879.

Dela scaunul ppresbiteral al Mercurei.

I. Droș m. p.
adm. prot.